

**Παρέμβαση ΥΠΕΞ κ. Δένδια
στο διαδικτυακό συνέδριο της Hellenic Society
του London School of Economics and Political Science
6 Μαρτίου 2021**

Αγαπητέ καθηγητά, κ. Οικονομίδη,
Κυρίες και Κύριοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Ελληνική Κοινότητα του LSE που με προσκάλεσε σε αυτό το διαδικτυακό συνέδριο. Εύχομαι ειλικρινά στο εγγύς μέλλον να μπορέσω να συμμετέχω όχι μόνο διαδικτυακά σε μια επόμενη εκδήλωση που θα διοργανωθεί από το πανεπιστήμιο στο οποίο φοίτησα.

Σήμερα θα ήθελα να κάνω μια σύντομη παρουσίαση των προτεραιοτήτων της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μου στον κόσμο που θα διαμορφωθεί στην μετά την πανδημία εποχή που ελπίζουμε να έρθει το συντομότερο δυνατόν.

Ωστόσο, όπως πολλοί από εσάς γνωρίζετε και ειδικότερα οι φοιτητές του τμήματος Διεθνών Σχέσεων, η εξωτερική πολιτική μιας χώρας, μιας οποιασδήποτε χώρας, μικρής ή μεγάλης, διαμορφώνεται εντός ενός ειδικότερου διεθνούς περιβάλλοντος που θέτει περιορισμούς αλλά ταυτοχρόνως δημιουργεί και ευκαιρίες. Στόχος των προτεραιοτήτων της εξωτερικής πολιτικής είναι η προσαρμογή σε αυτό το περιβάλλον και η άσκηση επιρροής, στο μέτρο που αυτό είναι δυνατόν, επί αυτού προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Η Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση σε αυτό τον κανόνα.

Όπως έχουν τα πράγματα την παρούσα στιγμή, μπορώ να σκεφτώ τρεις βασικούς μεταβλητούς παράγοντες που επηρεάζουν τις προτεραιότητες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, καθώς και δύο σταθερούς παράγοντες που καθορίζουν τον προσανατολισμό και τους στόχους της.

Επιτρέψτε μου να σας παρουσιάσω εν συντομία τους τρεις μεταβλητούς παράγοντες:

Πρώτον, η μεταβαλλόμενη δυναμική που διαμορφώνεται από την παρουσία των παραδοσιακών και αναδυόμενων δυνάμεων στην Ευρώπη και τον κόσμο. Αναφέρομαι στις ΗΠΑ υπό τη νέα κυβέρνηση που επιδιώκουν να εδραιώσουν το παγκόσμιο αποτύπωμά τους, τις αναδυόμενες δυνάμεις όπως η Κίνα ή η Ινδία, τη μεγαλύτερη δημοκρατία, τη Ρωσία και φυσικά την Μεγάλη Βρετανία στην μετά το Brexit εποχή.

Δεύτερον, η αυξανόμενη αστάθεια στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου που οφείλεται κατά βάση στις ενέργειες της Τουρκίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι παρά την φαινομενική και σχετική ηρεμία στο Αιγαίο κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων μηνών, από τη μια βλέπουμε ότι συνεχίζεται η εμπρηστική ρητορική εκ μέρους της Τουρκίας, καθώς και οι ενέργειες που υπονομεύουν τις προσπάθειες οικοδόμησης ενός κλίματος εμπιστοσύνης. Από την άλλη, παρατηρούμε τη συνέχιση των επιθετικών ενεργειών στην ευρύτερη περιοχή. Συμπεριλαμβανομένων της Κύπρου, του Ιράκ, της Λιβύης και της Συρίας οι οποίες είναι κυρίαρχες χώρες και στο έδαφος των οποίων έχουν παρανόμως αναπτυχθεί τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις.

Τρίτον, οι αργές αλλά σημαντικές αλλαγές που λαμβάνουν χώρα στην άμεση γειτονία της Ελλάδας, τα Δυτικά Βαλκάνια προς τον βορρά, και τη Μέση Ανατολή και τον Κόλπο προς τον νότο. Σε αυτό το πλαίσιο θα ήθελα να υπογραμμίσω τις φιλοδοξίες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων για ένταξη στην ΕΕ. Μια διαδικασία που προχωρά με πολλά εμπόδια. Να υπογραμμίσω επίσης τον επαναπροσδιορισμό στη Μέση Ανατολή, κυρίως μέσω της υπογραφής των Συμφωνιών του Αβραάμ και τις προσπάθειες που καταβάλλουν χώρες της περιοχής προκειμένου να τερματιστούν οι διαρκείς συγκρούσεις.

Παρά τη μετατόπιση των τεκτονικών πλακών στο διεθνές περιβάλλον, είναι σημαντικό να θυμηθούμε τους δύο πυλώνες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής που είναι οι εξής: απόλυτη προσήλωση στο διεθνές δίκαιο, συμβατικό και εθιμικό και ειδικότερα στους στόχους και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Καθώς και προσήλωση στην πολυμέρεια, όπως καταδεικνύεται από την απόλυτη δέσμευση που έχει αναλάβει η Ελλάδα απέναντι στο εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Όπως και η συμμετοχή της σε πολυάριθμους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς συμπεριλαμβανομένων του ΝΑΤΟ, του ΟΑΣΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, κ.λπ.

Στη βάση αυτών των θεμελιωδών παραμέτρων, οι προτεραιότητες μας μπορούν να συνοψιστούν ως τα τρία «Ε»: ειρήνη, ευημερία και εταιρικές σχέσεις. Επιτρέψτε μου να τις εξειδικεύσω εν συντομία.

Πρώτα από όλα η Ειρήνη. Η Ελλάδα επιδιώκει να προωθήσει την ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή της και να επιλύσει κάθε εκκρεμή διαφορά στη βάση των διεθνών κανόνων. Σε αυτούς τους κανόνες περιλαμβάνεται η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία αντανάκλα το διεθνές εθιμικό δίκαιο. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελλάδα έχει συνάψει συμφωνίες για την οριοθέτηση των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών με την Ιταλία και την Αίγυπτο το περασμένο έτος και έχει συμφωνήσει για την από κοινού προσφυγή με την Αλβανία στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για το ίδιο ζήτημα. Ελπίζουμε ότι θα μπορέσουμε να διευθετήσουμε αυτή τη διαφορά, δηλαδή να προβούμε στην οριοθέτηση της ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας που αποτελεί τη μοναδική μας διαφορά με την Τουρκία, στην ίδια βάση, δηλαδή στη βάση του διεθνούς δικαίου. Σε αυτό το πνεύμα, η Ελλάδα χαιρέτισε την επανέναρξη των διερευνητικών επαφών με την Τουρκία. Ελπίζουμε ειλικρινά ότι οι εν λόγω συνομιλίες θα συνεχίσουν σε ένα θετικό περιβάλλον απαλλαγμένο από προκλήσεις και δηλώσεις που θα μπορούσαν να τις υπονομεύσουν. Καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να στηρίξουμε την ενταξιακή διαδικασία των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ, στη βάση της αιρεσιμότητας και των επιδόσεων της κάθε χώρας ξεχωριστά. Επιπλέον, στόχος μας είναι η ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των χωρών της ευρύτερης γειτονίας μας προκειμένου να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον που θα επιτρέπει την πολυμερή συνεργασία σε μια ευρεία σειρά ζητημάτων. Από το εμπόριο, την ενέργεια, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και τον τουρισμό, έως την εκπαίδευση, τον διαθρησκευτικό διάλογο και την πολιτική προστασία. Στόχος της Ελλάδας είναι να καταστεί γέφυρα μεταξύ της Μέσης Ανατολής, του Κόλπου και των Βαλκανίων, από τη μία και της υπόλοιπης Ευρώπης από την άλλη.

Αυτός ήταν ο βασικός στόχος που θέσαμε όταν διοργανώσαμε το Φόρουμ Φιλίας στην Αθήνα πριν δύο εβδομάδες, το οποίο έχει συγκεντρώσει έως τώρα επτά χώρες από την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και τον Κόλπο.

Τελευταία προτεραιότητα αλλά εξίσου σημαντική είναι η ανάπτυξη Εταιρικών σχέσεων. Πέρα από τους άμεσους γείτονές της, η Ελλάδα επιδιώκει να προωθήσει περαιτέρω και να ενδυναμώσει τους δεσμούς με παραδοσιακούς συμμάχους της, ξεκινώντας από το ΗΒ και τις ΗΠΑ. Αλλά επίσης θέλουμε να οικοδομήσουμε μια ρεαλιστική εταιρική σχέση με τη Ρωσία, χώρα που μαζί με την Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία διαδραμάτισε έναν ρόλο ζωτικής σημασίας στον πόλεμο για την ανεξαρτησία της Ελλάδας πριν 200 χρόνια.

Φιλοδοξία μου είναι να οικοδομήσουμε επίσης σχέσεις με άλλες αναδυόμενες δυνάμεις, ξεκινώντας από την Ινδία, με την οποία οι σχέσεις μας παραμελήθηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Θέλουμε επίσης να επεκτείνουμε τις επαφές μας με άλλες περιοχές στον κόσμο. Συμπεριλαμβανομένων φυσικά της Ασίας, όπου επιδίωξή μας είναι να προωθήσουμε τις σχέσεις μας με χώρες όπως η Κίνα και η Ιαπωνία, καθώς και της υποσαχάριας Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, οι παγκόσμιες προκλήσεις απαιτούν παγκόσμιες λύσεις. Η Ελλάδα φιλοδοξεί να συμβάλλει ενεργά σε αυτό το εγχείρημα.

Είναι πάντα δύσκολο να συνοψίσει κανείς ό,τι κάνουμε σε μερικά λεπτά. Αλλά ήθελα να σας δώσω μια πλήρη εικόνα της πολυεπίπεδης διπλωματίας μας.